

OBRTNIK

Glasillo Jugoslovanskega obrtništva Dravske banovine

Lastnik: Poverjenišvo za izdajo lista „Obrtnik“ (Lovro Pičman). Uprava: Ljubljana, Ilirska ul. 15.
Naročnina znaša: za celo leto . . . 30.— Din
za pol leta . . . 15.— „
posamezna številka . . . 1.50 „

V slogi in edinstvu
vsega Jugoslovanskega obrtništva
je uspeh!

Uredništvo: Ljubljana, Borštnikov trg 1. — Odgovorni urednik dipl. teh. A. Kunstler. — Rokopisov ne vračamo. — Nefrankirani dopisov ne sprejemamo. — Oglase zaračunamo po ceniku. — Ponatis člankov dovoljen le z dovoljenjem uredništva.

Leto I.

Ljubljana, dne 17. novembra 1932.

Štev. 17.

O ponarejevalcih podpisov

Na zbegavanja in zavijanja, s katerimi hoče »Obrtni vestnik« prikriti svoj edinstven slučaj o zločinu ponarejanja podpisov obrtnikov, se obrtništvo ni treba ozirati. Vso zadevo, tako kakor smo jo prvotno objavili, smo izročili v nadaljnje postopanje policiji in državnemu pravdnictvu. Istotako so o stvari že obveščene višje oblasti in naše bratske obrtniške organizacije v Beogradu in Zagrebu. Vsekakor pravi krivci, ki smo nekatere označili, in ki se bodo še izsledili, ne bodo ušli zaslužnemu plačilu. (Nadaljna poročila na 3. strani.)

Mojster in pomočnik.

Razmerje med mojstrom in pomočnikom je bilo do sedanjih časov v pretežni večini prijateljsko in družinsko. To ljubljansko življenje je tvorilo v vsakem obrtniškem obratu domačo osnovno, po kateri je mojster vselej gledal v pomočniku člana svoje družine in izvrševalca svojih načrtov, ki so se pod pomočnikovimi rokami pretvarjali v dejstva. Vedno do sedaj in tako še v veliki večini danes gleda mojster v svojem pomočniku košček svojega lastnega hotenja, košček svojega življenja in one njegove lastne volje, ki je v obratu samem uresničila smoter in namen obrtniške delavnice. Mojster je do pomočnika čutil nekako očetovsko prijateljstvo in varstvo kot do svojega najstarejšega sina, pomočnik je pa imel v mojstru vselej svojega dobrega očetovskega zaščitnika, svetovalca in podpornika v težkih trenotkih življenja.

Obrtniški obrat je v resnici šele tedaj obrtniški, če je delavno in ljudi človeško razmerje med mojstrom in pomočnikom zgrajeno na pravih življenjskih osnovah in poštenosti, ki vsebujejo samo od sebe vse one družinsko-gospodarske zaščite, ki so se v poslednjem modernem času nekako izoblikovale v ločene težnje. To pa more vse preje zasejati med mojstra in pomočnika kal nezaupanja in odtujevanja, kot pa nuditi stvarno in moralno osnovo res pravega sožitja in zboljšanja pomočnikovega življenja, kar je od največjega pomena za napredek vsake obrti same na sebi. Spetla ločka v tem je le še obojestranska uvidevnost prizadetih. Mojster ve, da je tudi on bil nekoč pomočnik in pomaga ter skrbi za pomočnika ljubljansko, na drugi strani pa zaveš pomočnika samega, ki raste kljub umetnemu odtujevanju s svojo lastno uvidevnostjo samostojno k mojstru-skrbniku.

Gospodarski, v prvi vrsti pa družinski in družabni momenti tako na eni, kot še bolj na drugi — pomočnikovi strani so nedvomno pričeli v modernem času splošne industrializacije in skrčevanja delavnih metod razdvajati mojstra od pomočnika. Nastala je nova borba za pravice in obstanek. Čimbolj zavzema nova socialna zakonodaja konkretnije in zaostrejšje oblike, tembolj se nehoti poslabšujejo in izostrujejo tudi razmerja med seboj. Mojster ne vidi in ne gleda danes v pomočnika več v toliki meri svojega človeškega prijatelja in zaupnika, kot pa le izvrševalca njegove volje — osemurno delajočega stroja. Pomočnik pa vidi v mojstru samo več ali manj predstavnika nekega drugega socialnega razreda, do katerega ima zgornj svoje službene dolžnosti in od katerega more zahtevati samo ono, kar mu po opravljenem delu pripada in nič drugega. Čista življenska in človeška vsebina v razmerju med mojstrom in pomočnikom pa se iz dneva v dan izgublja v vse bolj in bolj prisiljene in izumetničene oblike.

Ravno pridobitve novega obrtnega zakona so vzrok, da mojster odpusti delavca takoj iz službe, ko mu poide delo. Ta brezobzirnost je sad nove zakonodaje, ker mojster sedaj ni več očetovski navezan na pomočnika, temveč zakon mu da pomočnika le kot delavno moč, s katerim se upravlja kakor pri računanju s številkami.

Prepričani smo, da naša socialna zakonodaja baš v takih slučajih stoji pred težkimi nalogami, ki se jih ne da rešiti brez srčnega in moralnega čuta človeka. Treba je združevati človeka in staro navado z modernim duhom in zahtevami življenja in to je vsekakor v novem obrtnem zakonu zgrešeno. V bistvu mora biti nekje zapopaden človeški čut z ene kot z druge strani, da se ne narušijo vsi oni lepi običaji v javnem življenju, ki so od nekaj tvorili osnovo pravega in zdravega življenja ter medsebojna zaupanja v delavnici. V današnjem času svetovno-gospodarske krize in, ko se baš radi gojnih okoliščin vse bolj pojavlja tudi kriza zaupanja med poedinimi stanov, pa bo mogoče vse te ogromne probleme rešiti le na en način, na čisto človeški način — da se zopet ustvarijo one mere, ki so nekoč v času gospodarskega blagostanja in moralnega razvoja tako humano združevale stan s stanom, človeka s človekom.

Treba bode toraj v novih zakonih in pravilnikih k zakonom stremeti za tem, da se vezi med ljudskimi sloji zblizuje ne pa tako, kakor je pokazal ravno obrtni zakon, da je razmerje med mojstrom in pomočnikom ustvarjeno iz samega čakanja na prilike, kje bo drug drugega napadel in uničil.

Vajeniške obrtno-nadaljevalne šole

V pogledu nastavitve mojstrov strokovnjakov na vajeniških obrtno-nadaljevalnih šolah smo naslovili na merodajna mesta tozadeven predlog, zastopajoč mnenje, da je za vzgojo našega vajenca od neprimerne vrednosti in važnosti, če bi ta tudi v šoli prejemal pouk od čim najbolj praktično vzganih učnih moči. To naj bi bili v prvi vrsti naši mojstri-strokovnjaki, tehniki in inženjerji, ki bi svojo mnogo boljše praktično izobrazbo mogli gotovo uspešneje zastaviti v korist vajenca, kot pa več ali manj le teoretično nestrokovno verzirane moči. Moderni čas pač stremi za tem, da čim bolj združi šolo s prakso. To poveljavajo že po vseh strokovnih šolah kulturnega sveta.

Nadalje smo zastopali tudi stališče, da bi se vajeniški pouk določil za delovnike od 16.—20. ure, ob nedeljah pa od 8.—12. ure. S tem bi se vajencu gotovo vzbudila zavest, da je šola potrebna za vežbanje uma, ne pa kakor sedaj, ko vajenec misli, da je šola le sredstvo za njegovo odtegnitev iz „dolgočasne“ delavnice.

Odgovori, ki smo jih prejeli na te naše predloge, so karakteristični zato, pod kakšnimi pogoji si zamišljajo merodajni krogi pri nas modernizacijo in praktičen napredek strokovnega šolstva. Tako „Šolski odbor obrtnih-nadaljevalnih šol“ odobrava naš predlog glede mojstersko strokovnjakega poduka, vendar pa zahteva, da morajo biti ti mojstri: 1. priporočeni od Zbornice za TOL, 2. morajo poučevati zastoj!

Vprašamo se sedaj, ali do sedaj še kdo drugi poučuje zastoj našega vajenca, kot mojster v svoji delavnici. Zdaj naj bi ga pa še v šoli moral brezplačno poučevati, kjer učiteljstvo za isto delo prelema nadurno plačilo. Kako je mogoče zahtevati od našega mojstra in strokovnjaka za neprecenljivo protivrednost praktičnega poduka zastojni-karsko delo, to nam je uganka. Še boli pa uganka vsled tega, ker pride tako mnenje od strani onih, ki gotovo ne poučujejo zastoj našega vajenca, kar tudi nihče od njih ne zahteva.

Na to stvar je treba misliti povsem z drugega stališča, kot pa iz subjektivno-prestižnega ali celo stanovskega. Gospodje, ne gre tu za učitelja ali za mojstra-strokovnjaka, gre za našega vajenca in za praktično vrednost kako in kaj se mu nudi za njegovo vzgojo.

Novi minister za trgovino, obrt in industrijo

Gospod dr. Ilija Šumenkovič, današnji minister trgovine in industrije je poznan politik. Rojen je v Nišu l. 1884. Pravne studije je izvršil v Parizu, kjer je l. 1912. položil doktorat. Bil je vse do l. 1920. v zunanjem ministrstvu, kjer je bil imenovan za poslanika.

Prvič je postal minister l. 1924., a kasneje je bil to še večkrat. Zastopal je zunanje ministra, bil pa je tudi minister dvora. Na položaj ministra trgovine in industrije je prišel iz položaja ministra pravde.

Društvo jug. obrtnikov za drav. ban. v Ljubljani.

Na željo g. ministra za trgovino in industrijo čast mi je zahvaliti se Vam za častitko, poslano g. ministru povodom njegovega imenovanja.

Po naredbi ministra za trgovino in industrijo, njegov šef kabineta
Dr. Masić.

Kaj počenjajo z vajenci?

V roke nam je prišel poziv Odbora vajeniškega odseka skupine inštalaterjev, kleparjev in monterjev v Ljubljani. Ta odsek je pozval vajence na skupni sestanek v mali dvorani delavske zbornice.

Mi proti takim pozivom ne bi imeli kaj pripomniti, če ne bi bil ta „poziv“ že vse kaj drugega, kot pa le nedolžni poziv. Kar tako v obliki letakov so se delila kar pred šolami mladim, idealov polnim vajencem naravnost marksistična proletarska gesla, kakor: „Hočemo proletarsko mislečo mladino! Hočemo osemurni delovni dan!“ itd.

Ali ni greh, zastrujati našega vajenca, ter ga tako lahkomišelnio odtegovati skrbni in požrtvovalni mojsterski roki, ki mora vajenca učiti in mu posvečati očetovsko skrb. In vajenec mu bo potem diktiral kar delavni dan in pa mogoče še vse kaj drugega. Gospod, ki s takimi vabili vabi in zastrujla našega vajenca, naj dobro premisli.

Obrtniki! Obrtnice! Naša dolžnost je, da rabimo le domače in le obrtniške izdelke.

kaj dela ter naj dobro premisli, tudi to, da bo moral vajenec strgati še popreje nekoliko hlač po šolskih klopih, prejeti še nekoliko poduka od učitelja in mojstra in pojesti seveda tudi mnogo nezastuženega mojstrovega kruha, predno misli postati zmožen pomočnik in zrel mož, predno bo on kar tako menil nič, tebi nič po mnenju in zamisleku nekaterih diktiral marksistična načela. Odločno Vam moramo povedati, gospodje, da je vajenčev mesto v delavnici in v šoli, če hoče kdaj kaj postati in če hoče nekoč pošteno napredovati in med ljudmi nekaj veljati.

Sestavljanje in razširjanje takih strupenih letakov, kakor je to sedaj ta slučaj, bo pa vsak pameten in dobro vzgojen človek pripisal le onim, ki se s praktičnim in edino koristnim delom nikdar pečal ni.

Izjava

Prekličem izjave, ki sem jih podal o gospodu Milku Krapežu, urarskemu mojstru v Ljubljani na sestanku interesentov Zanatske banke v Ljubljani dne 16. julija 1932.

V Ljubljani, dne 5. novembra 1932

Eng. Franchetti I. r.

Izjavljam, da sem z gornjo izjavo gospoda Engelberta Franchettija zadovoljen in sva se z ozirom na njegovo zdravstveno stanje in dolgoletno delovanje v korist obrtnikov, danes, dne 5. novembra 1932, kot stara prijatelja poravnata in je s tem vsa zadeva končana.

V Ljubljani, dne 5. novembra 1932

Milko Krapež I. r.

Obtožba g. Franchettija je bila radi nezadostnih utemeljitev razveljavljena, vzlic temu pa se je on poravnal. Izjava, kakor jo je objavil »O.V.« ne odgovarja pristanku gospoda Franchettija in jo je g. Krapež prikril po svoje.

Važno

V Brežicah bode v Narodnem domu to nedeljo 20. novembra ob pol 10. uri dopoldne obrtniško zborovanje za vse Spodnje Zasavje. Vabljeni so vsi tovariši obrtniki in obrtnice.

Obrtniško društvo Brežice.

Zadruga mizarjev v Ljubljani

naznanja, da se vrši pomočniška preizkušnja dne 26. novembra t. l. Prošnje za pripustitev k preizkušnji je nasloviti takoj na načelnika g. Primožič Ferda, Ljubljana, Trnovski pristan št. 4, kjer se dobe tudi vsa pojasnila.

Vporaba obsojencev za delo pri obrtnikih.

Uprava tukajšnje jetnišnice namerava za leto 1933. v zmislu § 11. uredbe o organizaciji, uporabljanju in plačanju delovne moči obsojencev, z dne 18. januarja 1930. št. 5295., oddati delovno moč obsojencev v prvi vrsti za izdelovanje metel, pa tudi za druga primerna dela „mešanega sistema“ in sistema „dela na kose“.

Tvrdke, ki bi reflektirale na omenjeno delovno moč, naj javijo to Zbornici za TOI v Ljubljani.

Strokovni obrtniški koledar društva jug. obrt. za dravsko banovino bode imel obliko listnice za denar ter bo vezan v umetno usnje. Obsejal bode 160 strani strokovne vsebine in beležnice. Cena koledarja je 13 dinarjev. Ker izide koledar le v 3000 izvodih, je priporočljivo, da se vsak že vnaprej zagotovi, ter pošlje društvu poverjeniku ali podružnici svoj naslov.

Letošnje leto se pri nas na novo upeljejo smuči aljaške oblike (severna dežela), katere se razlikujejo od pri nas običajnih v tem, da je že lesena smučka narejena in prilagoden ali za levo ali za desno nogo. S temi smučmi se doseže večje hitrosti pri vožnji in vozač se ne utruja tako hitro, kakor s sedaj običajnimi smučmi.

Zadruga plinskih in vodnih instalaterjev v Gradcu je letošnje leto na novo upeljala, da mora vsak kandidat, ki namerava pričeti samostojno izvrševati obrt, delati mojstersko preizkušnjo tudi pri deželnem gradbenem uradu. Nadalje je ta zadruga vložila pritožbo na merodajna mesta, ker jim mestne uprave delajo konkurenco s svojimi režijskimi obrati. Radi slednje konkurence so se vsled obrambe proti njej združili k enotnemu protestu tudi elektroinstalaterji, da s tem tudi ti protestirajo proti nepravilnemu odjedanju obrtniškega dela.

Položnico za poravnavo naročnine lista »Obrtnik« ste založili. Poišcite jo takoj in nakažite Din 30.— še danes, da zopet ne pozabite.

Vsebanovinski obrtniški zbor

(Nadaljevanje.)

Obrtno šolstvo, govori g. Mihelčič.

Šolstvo je pri vseh narodih najzanesljivejša merilo kulturne stopnje usmerjene v napredek in boljšo bodočnost. Tako se moremo tudi v Dravski banovini ponašati s precejšnjim številom šol, ki pričajo o umstveni stopnji našega človeka. Nasprotno pa imamo vzlic visoko razvitemu šolstvu pri nas še globoko vrzel v tem, da naše strokovno šolstvo še zdaleka ne odgovarja tako številčno kakor tudi po kakovosti današnjim potrebam in zahtevam našega narodnega gospodarstva, v prvi vrsti našemu obrtništvu in industriji. Zato smo tudi navezani na dotok tujega, strokovno naobraženega in izvežbanega materiala, ki odjeda domačinom kruh, kar nikakor ni v našem socialno-gospodarskem interesu.

Čas je, da posvetimo vso pozornost našemu strokovnemu šolstvu, ki naj vzgoji dober, tujcem enakovreden-strokovno naobražen delovni naraščaj. Da je predvsem že od nekdaj posvečalo obrtništvu samo temu vprašanju pozornost, je dokaz, da so n. pr. na Francoskem v glavnem že v 17. stoletju skrbela prostovoljna obrtniška društva za strokovno šolstvo.

Pri nas so obrtno strokovne in tehniške šole s svojimi oddelki raztresene po širnem teritoriju vseh banovin. Vsega skupaj imamo dosedaj nekaj nad 50 obrtnih učilišč. V pretežni večini prednjačijo ter so po številu na prvem mestu ženske obrtne šole za razne domače obrti, katerih je 26. Sledijo ostale obrtne in strokovne šole. Najpopolnejši strokovni učni zavodi pri nas pa so brez dvoma Tehniške srednje šole, od katerih je ljubljanska na prvem mestu.

Obrtniki torej stojimo danes pred vprašanjem, ali seči v pogledu strokovnega šolstva po samopomoči, žrtvovati iz lastnih sredstev potrebno za osiguranje napredka in bodočnosti našega stanu, ali pa prepustiti isti svoji usodi. Neizpodbitna je potreba izpopolnitve strokovne izobrazbe današnjega obrtnika-mojstra, pomočnika in vajenca. Da je bila pri nas tudi mojsterska vzgoja vsled raznih nedostatkov pomanjkljiva, tudi temu se ni čuditi, če pomislimo, kako so se baš med vojno in po vojni delile dispenze. Vse te nedostatkne in vrzeli pa bi mogle v vsakem pogledu izpolniti dobre in številne strokovne šole pri nas, predvsem pa obrtno nadaljevalne pomočniške in mojsterske šole.

Dobro moralno in strokovno podkovan obrtnik-mojster je tudi dober učitelj in vzgojitelj svojih vajencev in pomočnikov.

Vzlic nedostatku zadostnega števila domačih strokovnih moči pa se v splošnem mnogo podcenjuje tako obstoječe domače šole, kakor njih absolvente. Tako podcenjevanje slišimo celo iz ust ljudi, ki bi že celo morali zagovarjati domače strokovno šolstvo, a temu nasprotno dajejo še vedno prednost mnogokrat slabšemu tujemu delavnemu materialu. Takih najdemo celo med obrtništvom, ki ne veruje, da se najde tudi v domačih šolah dober obrtniški naraščaj. Tako stališče zelo otežuje sistematičen razvoj in večji razmah našega strokovnega šolstva, ker si marsikdo v očigled obstoječih prilik dobro premisli, predno se odloči za nadaljnjo teoretično in praktično izpopolnitev v svoji stroki, ter ako ga bodo ugodnosti, ki mu jih daje šola, v praktičnem življenju zadostno odškodovale za čas, ki bi ga sicer raje uporabil kot mojster in pomočnik, ter bi pri tem v par letih že kaj zaslužil.

Na drugi strani pa bi bilo potrebno že obstoječe strokovne šole pri nas v marsičem še izpopolniti. Kot važen predmet, ki bi pozneje samo koristil organizaciji obrtništvu, bi bilo po teh šolah potrebno uvesti vodenje obrtnih združb ali obrtniške administracije. Šole same pa bi morale tudi absolventom delovodskih in drugih šol nuditi večje priznanje s tem, da bi se mogli absolventi tudi uspešno udeleževati kot strokovni učitelji na obrtno-nadaljevalnih šolah, ker bi le te sigurno lažje podali strokovno snov vajencem, kot pa jo more podati navaden učitelj, ali učitelj, ki ima v obrtu le megleno pojme.

Kakor torej vidimo, stojimo v pogledu strokovnih šol pri nas pred velikim vprašanjem, ki ga pa bode potrebno na en ali drug način rešiti. S kvaliteto naših strokovnih moči in s tem strokovno izdelanih produktov bomo mogli iti vedno in povsod brez strahu gotovi si zmage, v boj za naše obrtniške interese in pravice.

Po končanem referatu, ki so ga navzoči poplačali z izrazi priznanja, predlaga poročevalec tov. Mihelčič Ivan resolucijo, ki vsebuje 7 točk, nanašajočih se na vprašanje strokovnega šolstva in na pravice absolventov strokovnih šol pri nas. Tako zahteva prva točka resolucije skrb za razširjenje strokovnega šolstva pri nas, za kar naj skrbijo tudi samoupravna telesa pri nas, kakor občine itd., kjer tvori obrtnik glavni kader davkoplačevalca. V naslednjih točkah je govora o potrebi preosnove dosedanjih strokovnih šol pri nas v praktično smer, ureditev razmerja med šolsko dobo in učno dobo, vprašanje sprejemanja nekvificiranih moči v posamezne strokovne šole, ki

nimajo primerne predizobrazbe, ureditev pouka na obrtno-nadaljevalnih šolah s tesnejšo pritegnitvijo obrtniških krogov k sodelovanju itd.

Predlagana resolucija je bila od navzočih soglasno sprejeta nakar se je predsednik zborovanja g. Plčman zahvalil govorniku za izčrpno in stvarno izdelano poročilo ter podal nato besedo naslednjemu poročevalcu tov. Josipu Kac-u iz Dravograda, ki je izvajal:

Dragi tovariši obrtniki! Prinašajoč Vam pozdrave tovarišev iz svojega okraja mi je dolžnost, da se predvsem zahvalim vsem onim, ki se vstrajno in požrtvovalno bore za pravice našega obrtnika ter da pozdravim predvsem Vas, ki ste danes zbrani tu v tako ogromnem številu, kakor nisem še imel prilike videti. V skupnosti je moč, tovariši in to skupnost naj predstavlja pri nas naša težnja po osamosvojitvi svojega stanu. Skupnost pa naj nas veže danes predvsem pod okriljem Društva jugoslovanskih obrtnikov za Dravsko banovino. Pozivam Vas torej, da se zbirate v njem ter predvsem naročate in podpirate naš čisto-obrtniški list »Obrtnik«, v katerega pišejo samo obrtniki. Združuje pa naj nas v prvi vrsti tudi prijateljska iskrenost in poštenost.

Dravograjski obrtniki smo v pripravo za današnji zbor sklicali že 14. avgusta t. l. svoje zborovanje v Dravogradu, da prinesemo svoje predloge že izdelane in premišljene v Ljubljano. Gospodarsko stanje obrtnika postaja iz dneva v dan resnejše in vse bolj nevzdržno in tako se vprašujemo vsi, kaj nam je storiti. Najbolje je pač, da se danes iskreno pogovorimo o vsem tem ter tudi o onem, kar nas vse boli, zato mislim da smem tudi s svojimi pritožbami na dan.

Govorim v imenu vseh obrtnikov svojega sreza in čutim potrebo, da se vsi čimprej postavimo v bran onim, katerim pripada glavna krivda našega obupnega stanja. Danes na tem mestu je treba ugotoviti, kdo je vzrok našega nevzdržnega položaja, da nihče ne bo krivil nedolžnega. Če se postavimo pred izločbo kake trgovine, vidimo, da se tam prodaja mnogo stvari tujega industrijskega izvora, ki bi jih mogel izdelati in dobaviti naš domači obrtnik. Obrtnik pa gleda vse to in si ne ve pomagati, ker nima pravega zaščitnika tam, kjer bi se moglo storiti kaj v njegovo korist. Preti nam vsled tega brezposelnost in redukcija naših obratov na minimum. Na drugi strani pa nas prehitava domača industrija z modernizacijo in racionalizacijo svojih obratov, obrtnik pa nima sredstev, da bi uspešno sledil toku časa, da se zavaruje pred propadjo. V industriji dela tisoče in tisoče nekvificiranih delavcev, ki potem v slučaju brezposelnosti tudi v mnogih primerih šušmarijo na škodo obrtnika in zato prehaja brezposelnost kakor nalezljiva bolezen iz vrst našega delavstva tudi na našega obrtnika. Ves krog pa se plete zopet nazaj do naših obratov, do trgovine in industrije, ker vsled splošnega upadanja konsuma gospodarstvo vse bolj in bolj zastaia. Obrtniki se ne borimo proti industriji in ne proti trgovini, pač pa zahtevamo le to, da nam je v tej konkurenčni borbi dana možnost braniti in zastopati le svoje obrtniške interese, katerih absolutno ne morejo uspešno zastopati oni, ki poleg interesov industrije in trgovine hočejo zastopati tudi nas obrtnike. Ali je to logično in v praksi res izvedljivo, tovariši obrtniki? Mislim da ne. Naš novi obrtni zakon nam zato nudi najlepšo priliko, da se osnuje »Obrtniška zbornica«, ter nam daje tudi pravico, da smemo to željo svobodno izglasovati po naših obrtniških zborovanjih. (Kako pa izgleda to svobodno glasovanje v resnici, pa je vsakomur znano. Navesti Vam hočem za to le primer.

Dne 7. febr. t. l. smo prisostvovali kot zagovorniki »Obrtniških« zbornic obrtniškega zborovanja v Ljubnem. Kaj pa se mi je zgodilo po tem, ko sem prišel 80 km daleč na to zborovanje. Zagovorniki skupnih zbornic so izdejstvovali, da nisem smel govoriti. Govorili so le poznani gospodje-neobrniki. Pri vstopu v dvorano me je pozval nekdo, da se legitimiram s povabilom, in zahtevali so ti gospodje da mora biti na tem vabilu izrecno zapisano, da obrtništvu želi obojestranskega poduka. Jaz pa vzlic temu nisem smel govoriti.

Mi tako se torej dela, tovariši obrtniki, potem pa naj še kdo reče, da to ni potlačevalna taktika od strani »skupnežev« itd.

Dne 29. septembra 1931. leta nam je na nekem javnem zborovanju govoril nek vnet zagovornik skupne zbornice, da ga zbornica za tako pota dobro plača, ter je na povratku celo sam priznal nam, da bi bil tudi on rad z nami, ima pa vezane roke ter nam je dal drugače v vsem popolnoma prav. Dne 10. januarja 1932. so prišli k nam agitatorji za skupno zbornico iz vseh krajev banovine ter so nam vneto obljubljali vsesranksko podporo skupne zbornice in svojo naklonjenost. Ti gospodje nas danes sodnijsko preganjajo, zato ker smo neustrašeno glasovali po lastni volji, ne po njihovi. Zopet dokaz posebne taktike, kaj ne? Na zborovanju že nam je nekdo od njih grozil in pretil vsled našega glasovanja za ločeno zbornico z razpustom zadruga in ta grožnja je bila dejansko izpolnjena s tem, da smo v kratkem dobili komisarja iz neobrnitiških vrst.

Obrtnice! Obrtniki! Podpirajte se med seboj in ne konkurirajte ter ne škodujte si po nepotrebnem.

In zato, ker smo pozneje to resnico in to postopanje predložili na najvišjih mestih tako pri tedanjem ministrskem predsedniku Živkoviču in na Brodski konferenci, se nas danes sodniško zasleduje in preganja. Obrtniku pa je pravica molčati in poslušati neobrnika.

Končno pa mi je dolžnost zahvaliti se na tem mestu tudi vsem tovarišem iz južnih krajev, ki nas tako zvesto in bratsko podpirajo v naši borbi za obrtniške pravice, ki nikjer ni tako težka, kakor v Dravski banovini. Kot zastopnik naše severne meje Vam kličem vsem: „Bodite kakor dosedaj in ne klonite, saj dan mora vstati, ko si bomo obrtniki vse države sproščeni prs in prepričani podali roko v bratski slogi jugoslovenskega obrtniškega edinstva.“

Živele samostojne obrtniške zbornice!

Zadnja številka našega lista je pod notico „Pobiranje taks za Zbornico TOI“ zopet razburila „Obrtni vestnik“ radi tega, ker je tiskarski škrat pripisal k Din 200.000.— še eno ničlo. No, vsekakor bi se mi ne razburjali mnogo, če bi nam kdo hotel primakniti še eno ničlo k našim „subvencijam za list“, ki bodo od strani onih, ki podpirajo n. pr. drug obrtni list, napram nam ostale vedno ničle, čeprav jih pripisujemo še sto in sto. Pripomniti pa moram vzlic tiskarskemu škrtu, da znesek cca Din 200.000.— predstavlja nove zbornične dohodke, ki jih ta dosedaj poleg že obstoječih ni imela.

Prosimo, poravnajte naročnino za list, ker naš list nima nikakih denarnih podpor iz obrtniških fondov za tiskanje in razpošiljanje časopisa.

Obrtniški sestanek v Laškem

Podružnica „Društva jug. obrtnikov za dr. ban.“ v Celju je sklicala za nedeljo dne 6. XI. sestanek laškega obrtništva v gostilno pri Gracnerju.

Sestanek je vodil predsednik celjske podružnice g. S. Holobar navzoči pa so bili tudi g. L. Pičman preds. ljubljanske matičnega društva in g. I. Mihelič preds. Obrtniškega društva v Laškem g. Blaž Zupanc. Predsedujoči je pozdravil navzoče ter nadalje uvodoma pojasnil namen tega sestanka, to je, da obrtništvo v Laškem hoče imeti svojo podružnico „Društva jug. obrtnikov za dravsko banovino“.

Preds. g. Pičman je pojasnil navzočim pomen in namen društva ter posebno poudaril, da naj tvori isto povsod trdnjavo in simbol neodvisne in napredne obrtniške volje.

Potem so navzoči tovariši, Jelenc, Cilenšek, Peternel iz Laškega, Vrenko iz Celja ter Mihelič iz Ljubljane obravnavali vprašanje zastopstev v davčnih odborih, o davkih sploh in drugem. Ugotovilo se je, da je obrtništvo premalo poučeno ravno v davčnih zadevah od strani poklicanih ter se je povdarjalo pri tem, da je šele sedaj tekoma tega pokreta, ki ga vodi naše društvo, postalo marsikomu jasno, kaj so neodvisne obrtniške zbornice, za uspešen obrtniški razvoj.

Zanimiva so bila vsa poročila domačih obrtnikov, ki so jasno dokazali, da razumevajo prave potrebe obrtniške samostojnosti, nimajo pa nikogar, ki bi hotel po njih želji zastopati interese obrtnika.

Nato je tov. Pičman odgovarjal vsem tovarišem ter pojasnjeval, da so bile obrtniške pravice nekoč drugačne, kajti obrtnika in njegovo delo se je spoštovalo. Povdarjal je, da obrtništvo hoče le svojih neobhodno potrebnih tehničnih pravic. Te bode doseglo le v slogi z vsemi obrtniki v državi, od katerih se nas hoče danes v gotovih krogih odvrčati, da ostanemo tako brez moči in osamljeni.

Tovariš Zupanc se je zahvalil prirediteljem in navzočim za započeto delo. Povdarjal je, da je udeleževanje pri obrtniški organizaciji ne-hvaležno, kar je tudi sam občutil tekoma svojega 25-letnega delovanja na tem polju. Naglasil je osobito to, da so obrtniška vprašanja težko rešljiva. Zato posebno toplo pozdravi akcijo agilnega Društva jugosl. obrtnikov ter obrtniški list „Obrtnika“, ki mora vsakomur odpreti oči in prikazati obrtniški pokret v za obrtnika koristni obliki.

Dotaknil se je tudi Obrtnega zakona, ki nas je proti našemu pričakovanju iznenadil z ozirom na svojo vrednoto. Želel je, da bi se vse to še pravilo z odredbami. Prav posebno pa je tov. Zupanc opozoril na referat tov. Peternela o produktivnih obrtniških združenjih (referat tov. Peternela izide v eni prihodnjih številka našega lista), povdarjajoč, da je bodočnost obrtništva v ustanavljanju takih združenj.

Na razna vprašanja glede Zanatske banke in glede zadeve Franchetti-Krapež je g. Pičman radevolje podal g. Zupancu in navzočim pojasnila.

Nadalje je povdarjal g. Pičman, da če je steblo drevesa dobro, so plodne tudi vejice. Ista primera velja tudi za naše društvo ter njegove podružnice. Priporoča ustanovitev Društva jugosl. obrtnikov z ozirom na to, ker je zadostno članov iz tega kraja že priglasenih in predlaga volitev pripravljalnega odbora za ustanovitev te podružnice. Razmerje med Obrtnim društvom in novo podružnico Društva jugosl. obrtnikov v Laškem pa naj bo prijateljsko in naj se medsebojno uredi.

Na ta predlog tov. Pičmana je tov. Cilenšek predlagal v pripravljalni odbor tov. Zupanca, Golež-a, Šipeka, Arnuža, Bezgovška, Pergerja, Srebota, Cilenška in Hrastelja. Navzoči so to izvolitev soglasno sprejeli.

Končno je predsednik g. Holobar zaključil lep in vzoren obrtniški sestnek s kratkim nagovorom na vse navzoče ter ob 12. uri končal vseli sestanek, kateremu sledi kmalu ustanovitev podružnice Društva jugosl. obrtnikov.

Ponarejevalcem obrtniških podpisov

Podpisani Hrastelj Peter, mizararski mojster v Laškem, izjavljam, da so navedbe v moji zadevi v „Obrtni vestniku“ z dne 5. novembra t. l. št. 44 do 45 neresnične. Da bo širšemu obrtniškem krogu znano, kako je prišlo do razkrinkanja ponarejevalcev obrtniških podpisov. Če se mornarju razbije čoln, bo na vsak način gledal, da se po prime z vsemi silami za rešilno bilko, ki naj bi ga rešila pogina. Tako si pač jaz predstavljam gospode okrog „Obrtnega Vestnika“. Kajti zamajali so se stolčki, na katerih so vsaj z mislijo „trdno sedeli“, zato jim nikakor ne gre v glavo, da bi te stolčke morali zapustiti in z njimi seveda ne malo jurčkov, ki so s temi stolčki v zvezi.

Bilo je menda krog 8. oktobra t. l. (datum se točno ne spominjam), ko sem dobil telefonsko pozivnico iz Ljubljane. No, sem se pač začudil, kdo me pa vendar kliče k telefonu iz Ljubljane; saj vendar do takrat me še ni nihče po telefonu klical iz Ljubljane. Po kratkem čakanju zazvonil in vstopim. Haho! Kdo tam? Odgovor: „Tukaj dr. Koce“. Vprašam, kaj pa želite g. dr.? „Ali poznate Pičmana?“ Seveda!, sem odgovoril. Saj sem zadnjič, ko so bila v Ljubljani obrtniška zborovanja pri njem prenočeval. „Kaj ne g. Hrastelj, on je industrijalec zaposluje 6 uradnikov in čez 40 delavcev.“? Ja to me pa nič ne briga g. doktor. (Ampak zelo se mi je dopadlo, ko doktorji vprašajo navadnega obrtnika, ali je g. Pičman industrijalec ali obrtnik? Najbrže g. doktor tega vedel ni, je pa zato mene vprašal, kot poznavalca paragrafov in sličnih reči.) — „Ampak, da boste vedeli g. Hrastelj, da bodo v Ljubljani ostale skupne zbornice in midva sva še mlada, bova lahko „fejst“ delala. (Kaj je s tem mislil, ne vem. Mogoče bi postal še kak svetnik.) Sem se zasmejal hahaha. „Poslušajte me dobro g. Hrastelj: Ali veste, da ima Pičman nastavljenega žurnalista, ki mu piše članke v list Obrtnik?“ Toliko pa nisem poučen v teh stvarih, ker se za to ne brigam. „Nič zato g. Hrastelj. Mi bomo dali pod Vašim imenom, ker ste znani kot mlad inteligenten obrtnik, članek, katerega glavno vsebino Vam bom tukajle prečital.“ In pričel mi je brati delni dopis, ki je izšel pod Radovanovim imenom v „Obrtnem Vestniku“ z dne 21. okt. t. l. št. 42—43. Ko je prenehal, sem takoj ogorčeno protestiral, da kaj takega jaz ne dovolim in odločno zahteval, naj se g. doktor sam podpiše, ali pa tisti, ki je ta članek spisal, — in zagrozil: če nečete imeti opravka s paragrafi, ne delajte te budalosti! „Ampak g. Hrastelj, to ja ni nič hudega, saj Pičmanovi ravno tako delajo. Dajte vendar pristati na podpis, ker bo „Obrtni Vestnik“ v kratkem izšel s tem člankom.“ Zopet sem mu ponovil: Če nečete imeti opravka s paragrafi, ne delajte tega! In s tem se je prvi telefonski pogovor končal. Ko po tem pogovoru čez par dni pride „Obrtni Vestnik“, sem seveda ugotovil, da ni bilo temu podobnega članka pod nobenim podpisom priobčenega. No, sem si mislil, si le ne upajo tako z nami pometati. Drugi dan takoj sem pisal dr. Kocetu dopisnico, katera se je glasila: „Gospod dr. Koce v Ljubljani. Ko sem prejel „Obrtni Vestnik“, sem z zadovoljstvom ugotovil, da ste mojo energično izjavo upoštevali. S pozdravom in podpis.“

Opozarjamo vse tovariše ter vse obrtne zadruge in društva, da izda Društvo jugoslovanskih obrtnikov za Dravsko banovino

„ŽEPNI KOLEDAR“ za leto 1933. Prijave za oglase in naročnino sprejema gori imenovano društvo.

Gospod doktor! Vprašam Vas, ali je tako ali ne? Seveda — Vi boste rekli, da ne, to že vnaprej vem. Ampak resnici na ljubo, gospod doktor, da je tako. Priznajte! Težko je, kaj ne? Kajti resnica bode v oči. Nisem imel namena stvar raznašati. Ko pa pride „Obrtni Vestnik“, ki je izšel dne 21. oktobra t. l., ga pogledam in popadla me je taka sveta jeza, da nisem mogel stvar zamolčati in sem takoj povedal g. Peternelu, krojaču iz Laškega ter g. Holobarju iz Celja, da sta članka pod mojim in Radovanovim imenom izšla izpod drugega peresa in ne izpod obrtnikove roke. In v tej svoji jezi sem tudi rekel, da je treba tako stvar javno ožigosati, da bo obrtništvo vedelo kakšnim ljudem naseda. Tudi do tukaj bi se za njih še dobro izteklo, ker prava obrtniška slovenska duša popušča, je usmiljena, a zato tako kruto varana. Odkrito Vam povem, ko se je stvar malo poglobila, nisem zopet imel namena stvar nadaljevati. A bilo je prepozno, ker nisem za zadevo več vedel sam, temveč že tudi zgoraj omenjena gospoda. In ko se je ob priliki pripeljal iz Ljubljane g. Pičman in Kunster, sem jima jaz prostovoljno povedal celo zadevo, zakar se nista mogla načuditi, kajti njihova slutnja se je uresničila. G. Pičman je namreč že vnaprej vedel, da članka ni pisala obrtniška roka, ampak veliko bolj gosposka. Torej sedaj se pa ni dalo več skrivati, stvar je prišla na dan.

Kmalu je pa zopet zapel telefon. No, kaj pa je že zopet, sem si mislil. Kdo vendar me zopet kliče? Mogoče zopet dr. Koce! Zato sem za vsak slučaj poslal po g. Peternela naj tudi on posluša pogovor, ako bo v tej zadevi. Nisem se motil.

Halo! Kdo tam? „Dr. Koce!“ Tukaj Hrastelj. „Ja, g. Hrastelj, kaj ste res dali Pičmanu tako izjavo?“ Res, g. doktor. Kaj Vam nisem rekel, če nečete imeti s paragrafi opravka, ne delajte kaj takega. „Ja pa g. Hrastelj, saj to ni nič hudega, vso odgovornost prevzamem jaz glede članka.“ Seveda Vi, prav gotovo. Zakaj se pa ne podpiše tisti, kateri je ta članek pisal? „Ah! pisal ga je Rebek.“ Kaj, Rebek? potem se naj on podpiše. „Ne, ne, Rebek, ampak eden iz njegove okolice.“ A tako? „Ja, g. Hrastelj, za katero stran ste pa pravzaprav Vi, za ločene ali za skupne?“ (No, sem si mislil, ta je pa dobra, da mu šele zdaj to v glavo pade?) Saj sem Vam že zadnjič rekel, da sem za pošten obrtniški pokret. Nato je bilo nekaj trenutkov tiho (najbrže je takrat g. doktor kihnu, vsaj tako se je slišalo) in potem zopet začel, da moram na vsak način stvar preklicati, češ, da mi je Pičman grozil in pod tem vplivom da sem podal nepremišljeno izjavo. Nato sem ga prekinil in mu rekel: Gospod doktor, če nimate kaj bolj važnega, oprostite, Vas nimam časa več poslušati, nato sva z g. Peternelom odločila slušalke ter odšla. Naknadno sem pa zopet zvedel, da je o tej zadevi pisal Rebek tukajšnjemu posestniku Zupanc Blažu, naj on posreduje pri meni, da stvar ja ne bo prišla v javnost. Lahko bi Vam bolj natančno poročal o tem pismu, a to pozneje. Tudi g. dr. Koce se je potrudil do Laškega, a ne v tej zadevi?? Imel je svoje privatne posle, kar me pa nič ne briga. Torej toliko v vednost in resnici na ljubo, tovariši! Obrtniki naj pa sedaj sami sodijo, kdo laže.

Glede izjave g. Lojze Hočevarja, bom v prihodnji številki „Obrtnika“ odgovoril, kakor tudi na članek v „Obrtnem Vestniku“ pod naslovom „Kdo je potvoril in kdo je ponarejal podpise?“

Gospod urednik, prosim, da ta moj dopis priobčite v listu „Obrtnik“, ki bo izšel dne 15. t. m. Podpisani tudi vprašam gospoda L. Hočevarja, kdo je on, kakšno obrt ima in od kdaj jo ima, da bom vedel s kom imam opravka. Gospod mi je popolnoma neznan in nisem imel še nikdar te časti, govoriti z njim. Upam, da se za tem imenom ne skriva zopet kak neobrnika.

S pozdravom

Peter Hrastelj, strojno mizarstvo
Laško št. 11.

Laško, dne 12. XI. 1932.

All je to častno?

Gospod Radovan, kako hitro ste postali znan junak dneva. Zelo ste povišani, kar prve strani dveh obrtniških časopisov povzdiguje vaše ime. Nepričakovano so našli v tako oddaljenem kraju Vaš nujno potrebni naslov, s katerim so počastili nas dolejske, še bolj pa šentjernejske obrtnike. Saj občujeva vsa naša banovina in mogoče vsa država, kako trdnega značaja moža ima šentjernejska zadruga. Vsebinska sama brez sodelavcev, ki so omenjeni poleg Vam že plete krono za obrtniške zaslugе. Povišujete in hvallite Rebekova dobra dela za podoželske obrtnike in za št. Jernej, dasiravno ste bili mnenja, da je to g. Rebek iz Celja, ki pa je v resnici morda malo več napravil za obrtništvo, kot pa ljubljanski, katerega niti ne poznate. Tudi drugi podoželski obrtniki nimamo kaj navesti, kdaj in kako naj bi g. Josip Rebek kaj dobrega in koristnega storil za nas.

Nadvse žalostna in dvomljiva je Vaša izjava v št. 44—45 „Obrtnega vestnika“, saj nimate niti korajže zanikati, da niste pisec obrekujočega članka proti g. Pičmanu, za kar Vas on lahko toži, temveč priznate le, da je izšel članek v zmislu

Obrtniki! Obrtnice! Pristopajte kot člani k Društvu jugoslovanskih obrtnikov za Dravsko banovino, katero Vam oživlja potlačen stanovski ponos.

Vaših razgovorov. S kom in kje ste se razgovarjali, ste pozabili omeniti. Obrtniki pa smo le radovedni, kdo je to za Vas v zmislu razgovorov pisal? Nemožato izmikanje Vas ne more pred nami obrtniki oprati sumnje, da igrate figuro onim, ki za Vas skrivajo svoje slabe protiobrtniške namene na Vaš račun in na račun Sentierniških obrtnikov.

Obrtniki - sentierniški tovariši! Prečitajte dobro vsebino listov „Obrtnika“ in „Obrtni vestnik“, zaradi katere ste postali slavni. Gre za Vas vse, ne gre samo za načelnika. Vprašanje obrtne samostojnosti je vprašanje vsakega posameznega obrtnika, ne pa samo načelnika.

Sentierniščan Ivan Blatnik,
mizarski mojster, Krško.

Obrtniki, obrtnice! Čitajte, priporočajte in razširjajte naš list, ki zastopa prave obrtniške težnje!

Lovro Pičman:

Kdo je kriv razdvajanja med slov. obrtniki?

V „Obrtniku“ št. 8. in 9. v članku: „Volja obrtništva v Dravski banovini zaenkrat še neupoštevana“, sem podrobno pojasnil, kako in kdo je načel pri nas vprašanje obrtnih zbornic. Odgovora na to ni bilo nikakega! Čitatelje „Obrtnega vestnika“ opozarjam na zgoraj imenovane članke, potem pa prosim odgovorov. Pripominjam k temu, da predno se je začela javna propaganda za „Obrtno zbornico“, sporazumno z g. Rebekom, je izšel v „Jutru“ zelo ščuvalec članek proti meni in samostojno mislečemu obrtništvu, katerega pa je pisal tudi neki gospod iz tiste, po pisavi nam dobro znane okolice.

Povdarjam, da ko smo delali načrt za pokret Obrtnih zbornic z g. Rebekom in Ravnikarjem, bi bil prisegel, da ne bo sploh nobene borbe med obrtništvi, ker sem veroval v iskrenost g. Rebeka, najmanj sem pa pričakoval, da bodo imeli glavno besedo pri tem tisti, ki bi se nam morali pokoravati. Mi s tem, ko upravičeno zahtevamo svoje zbornice, nismo hoteli nikomur škodovati in še na misel nam ni prišlo, da bi hoteli koga spraviti v ječo, kar poskušajo sedaj proti nam gg. dr. Pretnar, dr. Koce in drugi.

Ko je začel igrati g. Rebek sedanjio vlogo, so pričeli kar deževati temni napadi od neobrnitov, nakar smo bili seveda primorani primerno odgovarjati. In seveda marsikak odgovor jih je ostro zadel. Ta gospoda je seveda, kadar občuje z nami, krotka, kakor bi imela ovčjo dlako. Toda v oči se ti ne upa nikdar pogledati. Še takrat nam hočejo vse utajiti, ko imamo vse dokaze.

Vsakemu je znano, da je borba z odkritim sovražnikom lahka, težja pa je s skritimi intrigami in denunciacijami, ki so se sedaj še podvojile, ko je postalo jasno, da obrtniškega pokreta po osamosvojitvi ne bo mogoče nikdar umetno udušiti in ko so gospodje sami prišli na to, da le vse tako kaže, do bodo tudi v Dravski banovini ločene obrtniške zbornice. Zato so se vsi poznani gospodje še enkrat, kakor bolnik na smrtni postelji, zagnali s popolnoma odprtim žrelom v prvi vrsti na mojo malenkost, za kar pa jim je potrebno, da morajo z grožnjami in pretinjami siliti obrtništvo na pristanek za podpise člankov, ki so jim sami pisali!

Obrtniki, vprašam Vas, ali ni to zločinsko?

Ne bom odgovarjal na vsa natolcevanja v listu neobrnitov, ker sem trdno uverjen, da obrtniki teh člankov niso pisali ter so pristali nanje ali pod grožnjami, ali pa so bili morda celo zopet podtaknjeni. Tedaj je tudi mogoče, da se uredništvo poslužilo pri tem celo koga, ki svojo čast poceni proda in za katerim se potem skrivajo taki nejunaki.

V šte. 46. „Obrtnega vestnika“ objavljam izjavi g. dr. Koceta bom sodnijsko ugodil. Izjavljam pa, da sem bil opozorjen: 1.) da je g. dr. Koce izsiljeval od obrtništva pristanek na objavo člankov v „O.V.“, naperjenih proti meni in proti pokretu ločenih zbornic. 2.) Dokler Koce javno ne pove in dokaže, kdaj in kateremu obrtniku sem jaz ponudil denar zato, da bi ga pridobil za ločeno zbornico, vse dotlej ga imenujem navadnega obrekovalca, klevetaša in razširjevalca laži. Da, to je morala in metoda dr. Koceta.

V isti številki je v članku „Naj obrtništvo res spregleda“ točka, kjer se ne morem ubraniti mnenja, da zahtevata od mene gg. dr. Pretnar in Koce, zakaj imam zaposlene 4 ključavničarje. Svojih 10 let mojega obrtovanja je bil moj glavni poklic in zaslužek kleparska obrt. Medtem sem pa opazoval, kako so se šopirile razne nemške, torej inozemske tvrdke, ki so pobrale najboljša dela z zaposlitvijo nemških monterjev in inženjerjev. Pa seveda ne za kleparsko obrt, ampak za vodovodne instalacije in centralne kurjave, za kar se še danes od gotove strani trdi, da Slovenci nismo tega zmožni. No in zato sem se zadnja tri leta poprijel vodovodnih instalacij in centralnih kurjav, za kar je potrebno, da imam dobre monterje in še kako tehnično moč. Mon-

terji pa so ali izučeni kleparji, ali ključavničarji, prav dobri monterji so pa tudi kovači ali mehaniki. Tako je tudi že pri meni postalo nekaj domačih inštalaterjev in monterjev iz kleparjev in ključavničarjev. Tudi tehničnega vodjo imam domačina. Ali je to oni veliki greh? Upam, da tudi gg. Pretnar in Koce nista proti zaposlitvi domačinov pred tujci? Če je pa komu drugemu morda iz konkurenčnih razlogov žal za to, pa mi povejte, da morajo ta dela izvrševati še nadalje Nemci. Če hočete še prav točno vedeti, kaj delajo tisti 4 ključavničarji, Vam povem, da so včasih na montaži pri vodovodnih instalacijah ali pri centralni kurjavi, ali pa delajo predmete, ki jih vporabljajo za dopolnitve pri instalacijah, kakor to delajo inozemske, tu naseljene tvrdke. Ako bi pa delal jaz drugače, bi pa gotovo ne mogel konkurirati z njimi. Pri tem pa pripominjam, da sem že dostikrat prejel od malih kleparskih obrtnikov zahvale, ker jim prepuščam in pribavim dela, ne pa morda zato, da bi jim konkuriral. Ako to ni res, pa „prisilite“ kakšnega kleparskega mojstra, da Vam bo dal drugačno izjavo.

No, tak greh sem napravil ter ne bi imel prav nič proti, če bi se Pretnar-Koce-Rebek specializirali na kakšen tak predmet, za kar danes zaposlujejo Nemce-inozemce. Obrtniške organizacije pa pustite pri miru, ker se sami nanje spoznamo. Gg. dr. Pretnarja in Koceta pa prosim, da mi čimprej preskrbita legitimacije zveze veletrgovcev in industrijalcev, da bom zavzel tam svoje mesto, v obrtništvo pa prepustil mesto pomožnemu (nanovo pridobljenemu) uredniku „O. V.“ Hočevarju.

Na ostala natolcevanja bi bilo škoda časa za odgovarjati, ker že vsakdo pozna Vaše pisce ter eno in isto zavijanje kakor tudi to, da ne pišejo obrtniki. Zagnali ste se po žrtvah na deželi, ker ste pač mislili, da je obrtnik na deželi bolj neumen, kot v mestu, kjer ste se pa hitro in pošteno opekli. Tako torej vidiš, dragi podeželski tovariš-obrtnik, zakaj te imajo in vporabljajo oni, ki na polna usta vpijejo, da si njihov in da te zastopajo so svoje.

Pojasnite tudi obrtništvo, če ste morda k navedeni številki 118 pristeli tudi oni 56 izjav iz leta 1928, ki so bile že takrat podane za ločene zbornice. Vaših 118 zadržim in 90% obrtništva je samo v Vašem „O. V.“ V dvorani pa jih niste in jih ne boste mogli nikdar pokazati. Le nerazsodni posamezniki Vam tu in tam pod pritiskom podležejo. Da nam ne boste podtikali, da se borimo za mesta predsednikov in podpredsednikov, pa pozivljam s tem že v tretjič g. Rebeka in druge, naj odlože mesta in jih prepuste drugim in to nam za vzgled. Neobrnitiki pa roke proč od obrtniških vprašanj, nato se tudi jaz radevolje odpovem vsem vodilnim častem na korist malemu obrtniku. Prav rad bom pomagal v zadnji vrsti kot navaden vojak!

Na članek „O. V.“: „Zakaj so slovenski obrtniki za skupne zbornice?“ izpod peresa g. Rebeka, izjavljam, da je to postala že njegova pesem. Priobčujem pa lastnoročno pisano izjavo g. Rebeka, ko sva skupno v l. 1931. delala za ločene zbornice! Sedaj pa recite, da ni šef „O. V.“ in svetnik zbornice, mož-beseda. Izjava se glasi dobesedno:

„Spoštovana zadruga! Najvažnejši čas je pred nami! Odločati moramo o naši obrtniški samostojnosti. Vsi tovariši cele države, razen nas Slovencev so soglasni v vprašanju obrtniške zbornice. Mi smo edini, ki krhamo enotno obrtniško vrsto. Po 6. januarju 1929. ni več med nami vprašanje separatističnih deljenj. Vsi smo Jugoslovenci in poklicani, da skupno delujemo za naše stanovske interese.“

Podpisani se obračamo na cenj. zadrugo, vedoč, da se je t. ona svoječasnno opredelila na stališče in zahteva po ločenih zbornicah ter smo trdno uverjeni da tudi danes od takratnega stališča odstopila ne bo!“ itd.

Na koncu pa: „Uverjeni smo, da nas dobro razumete in da cenj. zadruga ne bo šla preko svoječasni sklepov. Naše delo je odkrito in nočemo, da se tlači svoboda volje in prepričanja.“

Toliko odgovora, v ostalem pa Vam povem, da se grmenja v „O. V.“ ne bojim in mi ne bo sape zaustavilo.

Podobno izjavo, kakor zgoraj, je pisal g. Rebek v svoji okrožnici iz l. 1928., kjer je direktno priporočal ločeno obrtno zbornico, za katero se je tudi tedaj obrtništvo izreklo. In sedaj v „Obrtnem vestniku“ obrača g. Rebek svoj plašč in svoje prepričanje po vetru, ki je močnejši od njegove volje in, ki piha od strani neobrnitov.

To naj čitajo tudi prijatelji iz Novega mesta!

Vse naročnike »Obrtnika«, ki prejemajo list, pa ga še niso plačali, prosimo, da to čimprej store, ker se ta obrtniški list vzdržuje samo z naročnino brez drugih podpor.

Pozabili ste, da smo Vas opozorili, da poravnate 30 Din za naročnino »Obrtnika«.

Obrtništvo nenaklonjeno časopisje

Z ozirom na to, da skoraj noben dnevni časopis ne poroča dejanske resnice o obrtniških-gospodarsko političnih razmerah in obrtniških zahtevah, ki so res v interesu obrtništva, odgovarjamo:

Sedaj ko so kapitalisti neobrnitiki videli, da je skoraj vse obrtništvo za svojo samostojno „Obrtniško Zbornico“, skušajo zbegati obrtništvo z vsestransko ofenzivo napačnih informacij v dnevnem časopisju. To kapitalistično dnevno časopisje je zavzelo zdaj odločno protiobrtniško stališče, zavedajoč se in računajoč s tem, da je pretežna večina naših somišljenikov obrtnikov naročena in informirana samo po njih tisku. S tem se hoče zasejati v obrtniške vrste razdor in zmedo, da obrtništvo ne bo vedelo, kako se razvija njih stvar o zbornici.

Sedaj uvidimo za kako plehke ljudi smatra n. pr. „Jutro“ obrtnika, ko s takim veseljem prikazuje potek obrtniškega pokreta za osamosvojitve od neobrnitov vedno v obrtništvo škodljivi smeri, od nas obrtnikov poslanih pojasnil in odgovorov pa noče priobčiti.

Obrtništvo ni bilo nikoli za skupne zbornice in tudi nikdar ne bo, dasiravno se hoče obrtniku javno z vsemi mogočimi sredstvi pritisniti pečat nezmožnosti in nerazsodnosti za samostojno vodenje obrtniško-gospodarske politike. To naše dnevno časopisje in njih dopisniki se tako javno norčujejo nad obrtniškim poštenim in treznim prepričanjem in smatrajo le sebe in druge neobrnitike za one odrešene obrtništva, kateri imajo pripravljen monopol razpolaganja čez prosto obrtniško voljo. Obrtništvo Vam pa pove: „Vsak obrtnik je sam toliko razsoden, da se lahko požižga na Vaše vsiljene puhle predloge, za katerim se skriva lev z ostrimi kremplji in velikim želodcem, ima pa na vratu nataknjeno oslovsko glavo.“

Za krojače

„Na prošnjo tov. Andjelka Brdariča, krojaškega mojstra in avtorja gornje knjige, so podpisani člani Krojaške sekcije v Zagrebu isto temeljito proučili ter po ustnem pojasnilu pisca ugotovili, da gornja knjiga zasluži vso pozornost tovarišev krojačev, ker je njena teoretična obdelava izvršena z zavidno spretnostjo in znanjem ter bo mogla kot edinstveno delo te vrste v naši strokovni literaturi izpolniti veliko vrzel na tem polju književnosti pri nas.“

V praktični del se nismo spuščali, ker bo tega pokazala najboljša bodočnost v praktični prilagoditvi potrebam. Vendar sodeč po teoretični razlagi, je delo le za priporočati, ker je to dober začetek ustvarjanja na polju strokovne literature v naši stroki.

Zelo nas veseli, da se nahajajo v naši sredi tovariši, ki so v stanju obdelati takšno delo, za katerega moremo tovarišu Brdariču le čestitati.

Slavko Sporčič l. r. Dragutin Bačić l. r.

Slavko Meštrović l. r.

Opomba: Delo je izročeno v tisk ter bo prihodnji mesec izgotovljeno. Zato se naprošajo tovariši krojači ter sploh interesi, ki žele knjigo imeti, da isto čimprej naroče. Naročila l. dela ne obvezuje naročnika za naročbo II. dela. Cena l. dela je Din 30.—, kar je za tako knjigo vsekakor malenkost.

Naročila so nepreklicna ter se naslavljajo direktno na avtorja: Andjelka Brdariča, krojaškega mojstra, Našice, Strossmajerova ul. 5, ali na Krojačko nabavilačko in produktivno zadrugo s. o. j. Zagreb, Nikoličeva ul. 3/1.

V Avstriji je sedaj prišteta in pridružena frizerska, mesarska, manikerska in pedikerska obrt med koncesijonirane stroke. S tem je podeljevanje koncesij omejeno na gotovo odgovarjajoče število. Na novo prijavljen mojster dobi šele takrat pravico izvrševati svojo obrt, kadar se izprazni mesto starega mojstra radi njegove smrti, ali pa radi opustitve obrta.

Na Angleškem so iznašli gumijasto barvo in se jo uporablja za barvanje židov, pohištva, itd. Taka barva ne propušta vlage in vduši zvok. Stroški za pobarvanje z gumijasto barvo so baje za četrtino cenejši od oljnatih barv.

V novem času se uporablja pri izdelovanju tapetiranih stolov, žičnih posteljnih vložkov, itd. mesto žičnih vzmeti gumijasta goba. Ta ostane leta in leta vedno enako prožna in ne rabi popravlila kakor sedaj običajni izdelki.

Zveza švicarskih elektroinstalaterskih tvrdk je sklenila s tovarno za žarnice zelo ugodne dobavne pogoje. Nadalje je ta zveza vložila na mero dajna mesta novo izdelana pravila o nedopustni in nekoledjalni konkurenci.

V Berlinu je 99.833 rokodelskih obratov. Od teh je 16.154 stavbinih in sorodnih mojstrov, 17.150 kovinskih delavnic, 7955 mojstrov za lesne stroke, 41.306 čevljarskih, krojaških, itd. delavnic, 2803 obdelovalcev papirja in 957 drugih strok.

Tiskali J. Blasnik nasl., Univerzitetna tiskarna in litografija, d. d. v Ljubljani. Odgovoren L. Mikuš.

Obrtniki smo stvaritelji vseh, ljudem in svetu potrebnih izdelkov, zato bodimo ponosni na svoje vzvišene obrtniške poklice.